

## **Bisschoppensynode**

De Bisschoppensynode (Latijn: Synodus Episcoporum) is een permanente instelling van het bestuur van de rooms-katholieke Kerk. Het werd ingesteld door paus Paulus VI op 15 september 1965 als antwoord op de oproep van het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) om de bisschoppelijke collegialiteit beter vorm te geven.

Het woord synode is afgeleid van het Griekse 'synodos', samengesteld uit syn- (= 'samen') en hodos ('weg'). Het betekent letterlijk 'samenkomst'. In de katholieke en orthodoxe traditie is 'synode' een aanduiding voor een vergadering van bisschoppen.

In de Oosterse en oud-oriëntaalse orthodoxie vormt de Heilige Synode, het college van de voornaamste bisschoppen, de hoogste autoriteit in de Kerk in de periodes tussen de concilies. In de katholieke Kerk is de paus de hoogste autoriteit. Het Tweede Vaticaans Concilie stelt in de dogmatische constitutie *Lumen Gentium* dat de katholieke Kerk wordt bestuurd door het bisschoppencollege, maar dat de bisschoppen slechts gezag hebben als zij in eenheid verkeren met de bisschop van Rome en hem beschouwen als hoofd van het bisschoppencollege.

Paus Paulus VI stelde in 1965 de Bisschoppensynode in als middel om het bisschoppencollege een duidelijkere rol te geven in het bestuur van de universele Kerk. De Bisschoppensynode heeft echter slechts een adviserende rol. Paus Franciscus wil in zijn hervormingsplannen de Bisschoppensynode een sterker profiel geven.

## **Assemblees**

In de katholieke Kerk worden de daadwerkelijke samenkomsten van de bisschoppen gerealiseerd in de concilies en in de assemblees van de Bisschoppensynode. Vaak worden deze assemblees ook synodes genoemd. In de Codex van Canoniek Recht (kerkelijk wetboek) uit 1983 wordt over zowel 'de' Bisschoppensynode als over 'een' Bisschoppensynode gesproken. De eerste betreft het permanente instituut, de tweede een synodale assemblee.

## **Synodevaders**

Deelnemende bisschoppen aan deze assemblees worden synodevaders genoemd. De Bisschoppensynode kan in een algemene en in een bijzondere sessie bijeenkomen. En een algemene assemblee kan van gewone of van buitengewone aard zijn.

## **Gewoon algemeen**

Een Gewone Algemene Assemblee wordt door de paus om de drie à vier jaar bijeengeroepen met betrekking tot een kwestie die de universele Kerk aanbelangt. De meerderheid van de synodevaders bestaat dan uit bisschoppen die door hun bisschoppenconferenties zijn afgevaardigd. De overige zijn bisschoppen die 'de iure' (volgens het recht) deelnemen, bijvoorbeeld leden van het presidium en het secretariaat, hoofden van de dicasteries (departementen) van de Romeinse Curie, de leiders van de Oosters-katholieke kerken en bisschoppen die rechtstreeks door de paus worden uitgenodigd. Na afloop van een gewone algemene assemblee worden de besluiten gepubliceerd in een specifiek pauselijk document: een postsynodale apostolische exhortatie.

De Bisschoppensynode van 4 tot 25 oktober 2015 is de 14<sup>de</sup> Gewone Algemene Assemblee over de de roeping en de missie van het gezin in de Kerk en in de hedendaagse wereld.

### **Buitengewoon algemeen**

Een Buitengewone Algemene Assemblee wordt door de paus bijeengeroepen met betrekking tot een dringende kwestie. De synodevaders zijn dan de voorzitters van de bisschoppenconferenties, de leiders van de Oosters-katholieke kerken, de verantwoordelijken van de dicasteries van de Romeinse Curie, de leden van het presidium van de assemblee, de leden van de Gewone Raad van de Bisschoppensynode, afgevaardigden van de Unie van Algemene Oversten, en speciaal door de paus benoemde prelaten en religieuzen. Andere deelnemers zijn katholieken die met betrekking tot de kwestie deskundig zijn en gelovigen die benoemd zijn tot toehoorders.

Een voorbeeld van een dergelijke synode was de 3<sup>de</sup> Buitengewone Algemene Assemblee over de pastorale uitdagingen van het gezin in de context van evangelisatie in oktober 2014.

### **Bijzonder**

Een Bijzondere Assemblee wordt door de paus bijeengeroepen met betrekking tot een actuele kwestie die speelt in een bepaald deel van de Kerk, zoals een kerkprovincie of een regio. Deelnemers daarvan zijn de bisschoppen van de betreffende particuliere kerk en zij die door de paus benoemd zijn. Een voorbeeld daarvan is de Bijzondere Synode van de Bisschoppen van Nederland in 1980, waarvan kardinaal Godfried Danneels de voorzitter was.